

WAT BOSCHBOUWERS MOETEN WETEN

door B. STOFFEL.

Onder de ervaringen die ik in mijn boschbouw-praktijk opdeed behoort de wetenschap dat een langzame groei van den boom in de jeugd-periode en een versnelde groei bij het ouder worden, grooten invloed ten goede op de waarde van het hout uitoefenen.

In onze cultuurbossschen gaat het groeiproces juist omgekeerd. Door overvloed van licht en groeiruimte ontwikkelen de planten zich snel, maar naarmate de boomen hooger worden en de kronen elkaar de ruimte betwisten, gaat het groeien langzamer en worden de jaarringen nauwer. In het bosch van gelijkjarige boomen, waar de kronenmassa één geheel vormt, kan de diktetoename tenslotte geheel ophouden.

Lange jaren hebben de boschbeheerders in den waan verkeerd dat een dergelijke groeiwijze het beste soort hout zou voortbrengen, maar de ervaring heeft anders geleerd.

De zeer nauwe jaarringen van het spinhout laten geen rekken en krimpen toe wanneer sterk wisselende temperaturen heerschen. De gevolgen zijn vriesbarsten in den stam en sterk scheuren en kromtrekken in het gezaagde hout, zoolwel bij loof als bij naaldboomen. In het goed verzorgde bosch waar voldoende gedund wordt en de boomen hun groei kunnen uitbreiden, blijven de jaarringen denzelfden afstand behouden en het hout dat van dergelijke stammen wordt gezaagd is weinig onderhevig aan scheuren en kromtrekken.

Deze ervaring past volkomen in het kader van 't moderne boschbeheer. Snelgroeïend hout is niet minder waardevol dan 't langzaam groeiende (bij een zelfde houtsoort); de waarde ligt in den regelmatigen groei.

In het natuurbosch waar de zaden kiemen en de jonge boompjes opgroeien onder een minimum van licht en groeiruimte, zoeken deze het zonlicht en groeien omhoog met weinig takvorming. Zoodra in zulke bosschen cultuurmaatregelen worden toegepast, krijgt het bosch een ander karakter en wordt de groei der onderdrukte stammen in hooge mate opgewekt.

In onze verouderde grovedennenbosschen heerschte hetzelfde principe. Ook deze bosschen plantte men zeer dicht om een snellen lengtegroei te bevorderen en trachtte men later door uitdunnen meer diktegroei te verkrijgen.

In het Atlantisch klimaat van West-Europa, waar het gemengde bosch grooter kans van slagen biedt dan het éénsoortige, moeten wij door een dichte begroeiïng in het jonge

bosch het karakter van het natuurbosch nastreven, d.w.z. de langzame ontwikkeling in de jeugd en het sneller groeien als de boomen ouder worden. Alle houtsoorten reageeren op dezelfde wijze bij dit boschbeheer (dat onder alle omstandigheden de beste resultaten geeft) door voortbrenging van prima hout.

Het kader goede boschbeheerders is in Nederland nog te klein om alle particuliere bosschen op de hoogste groeikracht te brengen. Er worden in Nederland nog te veel bosschen slecht of in 't geheel niet verzorgd.

Wie zich niet sterk voelt aangetrokken door het boschbouwwerk, moet een ander vak kiezen, want geen leerschool, geen cursus, geen goed geslaagd examen, kan iemand tot boschbouwer maken, wanneer de drang naar kennis van de natuur en het boschleven niet in hem zit.

Wie boschbouw alleen aanpakt om een levensbestaan te vinden zal altijd een halve kracht blijven.

Wanneer iemand mij vraagt: „hoe kan ik zien of mijn bosch slecht beheerd wordt?” dan moet ik met hem naar 't bosch gaan en hem de plaatsen aanwijzen, waar heide groeit onder den *Pinus silvestris*, deze heide-groei die dikwijls samengaat met boschbessen en pinmos is een bewijs van te hol staand bosch, waar verzuimd is bijtijds de plag om te keeren en loofhout tusschen te planten, grijze els, *Prunus Serotina* Amerikaansche eik enz.

Op lager gelegen grond, waar eiken en beukenbosch voorkomt, vindt men in te hol groeiend bosch veelal biezen met pinmos en dopheide. Ook deze begroeiing had voorkomen kunnen worden door tijdige onderplanting met struikgewas.

Deze bodembegroeiing is een bewijs van onvoldoende omzetting der organische bestanddeelen in den boschbodem. Men noemt dit grondverzuring en de plantengroei die daarop welig tiert wordt een gevaar voor de boschontwikkeling. Het is een begin van veenvorming en van terugkeer tot het heideveld.

Op meer vruchtbaren grond, waar deze zure plantengroei niet voorkomt en loofhoutbosch tot normale ontwikkeling komt, vindt men evenzeer het verwaarloosde bosch, dat niet of geheel onvoldoende gedund is. Veel stammen hebben als kroon slechts 2 of 3 takken, die te vergeefs meer licht zoeken en enkele zijn reeds bezig af te sterven, omdat in deze beperkte ruimte ook de boomwortels elkaar de voeding betwisten.

Hoe armer een boschbodem is hoe grooter de afstand der blijvende stammen moet zijn en hoe nauwlettender de beheerder moet zorgen voor grondbedekking door struikgewas.

Het blijvende bosch eischt geen kostbare behandeling want het stobbenrooien en diepspitten is overbodig geworden. In vroeger dagen is door deze dure grondbewerking veel onheil gesticht en goede boschgrond voor lange jaren bedorven.